

OP ZOEK NAAR 'OLYMPISCH GOUD' IN KANKERONDERZOEK

TEKST: ERWIN BLATTER | FOTO'S: CATHARINA ZIEKENHUIS

Het Catharina Ziekenhuis profileert zich al vele jaren als onderzoekshospitaal. Één van de vruchten daarvan is intensief onderzoek naar kanker en alles wat daarmee te maken heeft. Chirurgen en wetenschappers dr. Misha Luyer en prof dr. Harm Rutten spelen daarin een belangrijke rol.

Nee, het Catharina Ziekenhuis is geen academisch ziekenhuis waarin onderzoek rechtstreeks vanuit een universiteit worden geïnitieerd. Toch heeft het Eindhovense ziekenhuis grote bekendheid op het gebied van medische research. Die komt voort uit baanbrekend werk waarvan de verfijnde dottermethode van prof. dr. Nico Pijls één van de bekendste voorbeelden is. Het bijzondere is dat veel van de onderzoeken ontstaan op de werkvloer, zegt dr. Misha Luyer. „Het gaat bij ons vooral om patiëntgebonden onderzoek. We hebben hier de beschikking over grote patiëntenaantallen.”

Instellingen als KWF Kankerbestrijding en onderzoeksstichting ZonMw hebben de afgelopen jaren zelfs een subsidie verstrekt aan het Catharina Ziekenhuis om de onderzoeken te kunnen uitvoeren. „We hebben door de jaren heen bewezen dat we in samenwerking met nationale en internationale ziekenhuizen baanbrekend onderzoek kunnen verrichten.”

Luyer is oncologisch chirurg voor kanker aan het maagdarmsstelsel en is in die hoedanigheid nauw betrokken bij diverse onderzoeken op

oncologisch gebied. Één daarvan is een studie naar de effecten van het voeden van de patiënt tijdens een operatie. Een ander is een internationaal onderzoek naar het vroeg voeden van een patiënt na een slokdarmoperatie, onderdeel van het versneld-herstel-programma. Het moet onder andere complicaties na de operatie voorkomen of verminderen. Luyer: „Vroeg voeden na zo'n operatie is zeker geen gemeengoed na een slokdarmoperatie. We zijn daar eind 2016 mee gestart en hebben daarvoor subsidie van het KWF.”

Dat het Catharina Ziekenhuis ambitieus is op het gebied van medisch onderzoek blijkt niet alleen uit het feit dat er ruim vijftig promovendi werkzaam zijn, maar tevens uit het feit dat maar liefst acht hoogleraren aan het hospitaal zijn verbonden. Harm Rutten is één van hen. Zijn werk als onderzoeker leidde tot het hoogleraarschap, een titel die van belang kan zijn voor het opzetten en uitvoeren van medisch onderzoek, stelt hij. „In gesprek met andere instellingen ben je een gelijkwaardige partner. Dat heeft te maken met erkenning. Je bent een soort uithangbord van het ziekenhuis en het hoogleraarschap is een bevestiging van het feit dat je je sporen hebt verdiend.”

Als chirurg-oncoloog werkt Rutten veel samen met Luyer. „Het mooie is dat we in ons onderzoekswerk dicht op de patiënten zitten en de resultaten van dichtbij kunnen bewonderen. En we hebben een goede relatie met nagenoeg alle academische ziekenhuizen zoals het MUMC+ (Maastricht), het LUMC (Leiden), het AMC (Amsterdam) en het Radboudumc (Nijmegen).” Al met al is er de afgelopen jaren veel veranderd. „Toen ik hier 25 jaar geleden kwam werken, zijn we op de afdeling oncologie heel klein begonnen”, zegt hij. „We hadden de opdracht om die van de grond te krijgen.” Inmiddels heeft de afdeling een goede reputatie in Nederland en ook daarbuiten. Hoewel de ambitie groot is, valt of staat het streven die reputatie nog verder verbeteren met de financiële mogelijkheden. Daarvoor is het Catharina Ziekenhuis in grote mate afhankelijk van subsidies. Zeker ook omdat het eigen budget voor dit soort zaken beperkt is. Rutten: „Daardoor kan innovatie onder druk komen te staan. Maar een aantal onderzoeklijnen zijn door het binnenhalen van subsidies voor de nabije toekomst veiliggesteld. Voor andere belangrijke onderzoeksprojecten is nog geen dekkende financiering aanwezig.”

De subsidies zijn niet zonder meer toereikend, erkent Misha Luyer. „Als we een tekort hebben, proberen we dat onder andere op te lossen met nevenactiviteiten zoals het spreken op congressen. De opbrengsten daarvan stoppen we in de onderzoekspot van het ziekenhuis om van daaruit eventuele tekorten te kunnen aanvullen. Verder steken we heel veel van onze vrije tijd in de onderzoeken. Die tijd wordt niet in geld uitgedrukt. We doen dit omdat we het leuk vinden. En daarmee trek je weer andere mensen aan die graag aan onderzoek doen.”

De ultieme beloning voor hun werk is een baanbrekende ontdekking. Beiden zijn wat dat betreft erg benieuwd naar de uitslag van de studie naar de effecten van het voeden tijdens operaties. Die wordt op korte termijn bekend. „Dit is voor ons het meest spannende onderzoek dat we hebben gedaan. Er is vijftien jaar vooronderzoek aan voorafgegaan”, zegt Luyer. Rutten: „Als het een positief effect blijkt te hebben, gaat het wereldwijd een impact hebben op hoe patiënten grote operaties ondergaan. Dan zou je die uitslag kunnen vergelijken met het winnen van een gouden medaille op de Olympische Spelen.”

HARM RUTTEN

**'VEEL VAN DE
ONDERZOEKEN
ONTSTAAN OP DE
WERKVLOER'**

MISHA LUYSER